

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE RÓŻAN
NA LATA 2024-2026**

Spis treści

I. WSTĘP	3
1. Charakterystyka rodziny we współczesnym świecie.....	3
2. Charakterystyka rodziny dysfunkcyjnej.....	4
3. Opieka nad dzieckiem i rodziną w Polsce podstawy prawne.....	6
I. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY RÓŻAN	7
II. CELE I ZADANIA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RÓŻAN	13
1. Cel główny programu.....	13
2. Cele szczegółowe programu.....	13
a) Cel szczegółowy 1.....	13
b) Cel szczegółowy 2.....	14
c) Cel szczegółowy 3.....	14
d) Cel szczegółowy 4.....	15
I. ODBIORCY I REALIZATORZY PROGRAMU	16
II. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	16
III. MONITORING, FINANSOWANIE I EWALUACJA	17
IV. UWAGI KOŃCOWE	17

I. WSTĘP

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona praw człowieka, a co za tym idzie również rodziny. Do zadań własnych gminy zgodnie z art.176 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 177) należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny mających na celu współpracę różnych podmiotów i instytucji na rzecz wspierania dzieci i rodzin, w których występują trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Róźnie. Ma on stanowić podstawę do realizacji zadań na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2024-2026.

Działania podejmowane w ramach Programu powinny mieć charakter profilaktyczny ale także interwencyjny. Celem ich ma być pomoc rodzinie w przezwyciężaniu kryzysowych sytuacji, gdy ta nie potrafi sama sobie z nimi poradzić, bądź gdy konieczne jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i wychowania poza biologiczną rodziną. Pomoc na rzecz dzieci i rodzin będzie świadczona przez lokalne służby społeczne oraz inne instytucje i podmioty. Realizacja Programu powinna odbywać się wyłącznie za zgodą rodziny przy jej aktywnym działaniu w procesie poprawy jej sytuacji.

1. Charakterystyka rodziny we współczesnym świecie.

Rodzina to grupa ludzi powiązanych ze sobą przez pokrewieństwo, powinowactwo a także przez wspólne zamieszkiwanie. Rodzina to też najmniejsza a zarazem fundamentalna komórka, na której opiera się społeczeństwo. To jak funkcjonuje rodzina przekłada się na funkcjonowanie całej cywilizacji. Rodzina to również grupa społeczna, która powinna zapewnić każdemu człowiekowi bezpieczeństwo, to w niej każdy z nas kształtuje swoją osobowość. Rodzina pomaga zbudować system wartości, który będzie wskazywał drogę w późniejszym życiu. Jest to również pierwsze, naturalne środowisko wychowawcze dziecka, w którym powinny być zaspokajane jego podstawowe potrzeby. Rodzina dla młodego człowieka jest nie tylko ostoją, jest źródłem wiedzy, doświadczeń, emocji, tradycji. Dla prawidłowego rozwoju dziecka bardzo ważne jest by w rodzinie panowała przyjazna, pełna miłości i zrozumienia atmosfera. Ważne jest także to, by członkowie rodziny szanowali się, troszczyli się o siebie wzajemnie i pomagali sobie bezwarunkowo. To w jaki sposób rodzina

realizuje swoje podstawowe zadania zależy od każdej z nich indywidualnie. Rodzina jest fundamentem społeczeństwa, dlatego też tak ważne jest by ją wspierać.

W związku z ciągłymi zmianami w społeczeństwie pojawia się coraz więcej czynników destrukcyjnych zagrażających rodzinie. Członkowie rodziny dążą do zaspakajania potrzeb materialnych zapominając przy tym o pozostałych bardzo ważnych aspektach. Poprzez stres, nerwowość dochodzi do konfliktów w rodzinie, co zwiększa niepewność co do jej przyszłości. Zwiększa się też liczba rodzin dysfunkcyjnych, w których pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze, mające ogromny wpływ na proces wychowywania dziecka. Problemy w rodzinie występują na różnych płaszczyznach, często są bardzo złożone, dlatego też wymagają interdyscyplinarnych działań.

Na dezintegrację rodziny wpływają wszystkie czynniki zagrażające bezpieczeństwu emocjonalnemu i fizycznemu. Rzutują one także na proces wychowania dziecka. Do czynników tych możemy zaliczyć problemy zawodowe i materialne, złą sytuacją zdrowotną, brak czasu, bezradność członków rodziny wobec pojawiających się problemów, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, uzależnienia, a także przemoc w rodzinie. Przez powyższe czynniki często dochodzi do umieszczania dzieci w rodzinnych domach dziecka, rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny, w których występują dysfunkcje powinny być stale monitorowane przez pracowników socjalnych, policję, kuratorów, pedagogów oraz inne instytucje i osoby, które współpracują z rodziną. Aby praca z rodziną przynosiła zamierzone efekty i była skuteczna należy postępować zgodnie ze ściśle określonym planem działania. Konieczna jest też współpraca z bliskim środowiskiem rodziny np. krewnymi. Najważniejsza jest tutaj jednak postawa członków rodziny, to oni bowiem powinni czuć potrzebę utrzymywania pozytywnych relacji z najbliższymi. Działania na rzecz wspierania rodziny powinny być podejmowane najwcześniej jak to możliwe i muszą być prowadzone przez odpowiednio wykwalifikowaną i kompetentną kadrę. Ważne jest by nie wyręczać rodziny w pełnieniu jej podstawowej, opiekuńczo-wychowawczej roli tylko wspierać ją i wspomagać, tak aby mogła w przyszłości samodzielnie rozwiązywać pojawiające się trudności i prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

2. Charakterystyka rodziny dysfunkcyjnej

Aby scharakteryzować rodzinę dysfunkcyjną należy zacząć od charakterystyki jej przeciwieństwa czyli rodziny zdrowej.

Zdrową rodzinę charakteryzuje:

- zaspokajanie potrzeb emocjonalnych i fizjologicznych wszystkich jej członków na odpowiednim poziomie,
- zapewnianie właściwego rozwoju i dorastania,
- otwarte komunikowanie się członków rodziny, odnoszenie się do siebie z szacunkiem, nawet pomimo odmiennych zdań na dany temat,
- bezwarunkowa miłość,
- pomaganie sobie wzajemnie i wspólne rozwiązywanie pojawiających się problemów.

Na podstawie powyższych cech możemy stwierdzić, że zdrowa rodzina odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu zdrowia psychicznego dzieci oraz dorosłych jej członków, a co za tym idzie przekłada się na zdrowie psychiczne społeczeństwa jako ogółu.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, która zazwyczaj stworzona jest przez dwie osoby z takimi samymi bądź innymi dysfunkcjami. Można więc stwierdzić, że tworzy ją dysfunkcyjne małżeństwo, a problematyka ta jest często wynikiem procesu wielopokoleniowego. Rodzina bez pomocy osób z zewnątrz tkwi w swoich problemach i nie może się od nich uwolnić.

Rodzinę dysfunkcyjną charakteryzuje:

- wmawianie sobie braku problemów;
- brak zaspakajania podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych;
- brak otwartości w komunikowaniu się przez co często dochodzi do nieporozumień, spięć i konfliktów;
- odrzucanie własnej tożsamości;
- wstyd spowodowany przynależnością do danej rodziny.

Istnieją różne rodzaje rodzin dysfunkcyjnych, dzieli się je ze względu na przyczyny powstawania dysfunkcji m. in. rodziny w których występuje przemoc, alkohol, wielodzietność czy choroba bądź niepełnosprawność. Wszystkie te rodziny powinny zostać objęte Programem Wspierania Rodziny.

Pomocy społecznej rodzinom i osobom udziela się na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej, z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;

3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy domowej;
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności;
10. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

1. Opieka nad dzieckiem i rodziną w Polsce podstawy prawne

Podstawą prawną realizacji Programu Wspierania Rodziny są:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2023 r. poz. 535);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz. 1359);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923)

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 165)

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY RÓŻAN

Gmina Różan zajmuje obszar 84,1 km² i zamieszkuje ją 4312 mieszkańców. Jest to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie makowskim, w województwie mazowieckim.

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Różan według płci i wieku wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

Wiek	Liczba osób ogółem	Liczba Kobiet	Liczba Mężczyzn
przedprodukcyjny	859	430	429
produkcyjny	2495	1185	1310
poprodukcyjny	958	620	338

Na terenie Gminy Różan funkcjonują poniższe placówki oświaty:

1. **Przedszkole Samorządowe w Różanie** do którego uczęszczało w 2023 r. 127 dzieci;
2. **Szkoła Podstawowa w Różanie** do której uczęszczało w 2023 r. 339 uczniów;
3. **Zespół Szkół w Różanie**, do którego uczęszczało w 2023 r. 217 uczniów.

Placówki znajdujące się na terenie gminy Różan są wyposażone w nowoczesne sprzęty i pomoce dydaktyczne, które ułatwiają pracę edukacyjną z uczniami. Wychowankowie Samorządowego Przedszkola mogą spędzać aktywnie czas na odpowiednio przystosowanym placu zabaw oraz dobrze wyposażonych salach. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z hali sportowej i stadionu miejskiego znajdujących się na terenie Szkoły Podstawowej. Dostęp do tego typu obiektów pozwala na promowanie zdrowego trybu życia oraz aktywnego spędzania czasu z dziećmi i rodzinami.

Dostęp do kultury zapewnia mieszkańcom Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Różanie, gdzie organizowane są różnego rodzaju zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Lokalna społeczność dzięki prowadzonym działaniom może spędzać czas w miłej atmosferze i integrować się. Prowadzone zajęcia mają również na celu promowanie zdrowych relacji w rodzinach. Uczestnicy zajęć mogą rozwijać swoje zainteresowania i pasje, a także brać udział w licznych konkursach. Dzięki udziałowi w organizowanych zajęciach uczestnicy nie tylko rozwijają swoje umiejętności, ale także uczą się jak radzić sobie ze stresem czy też jak rozwiązywać swoje codzienne problemy. GOUK w Różanie organizuje również różnego

rodzaju imprezy plenerowe, koncerty i atrakcje, w których biorą udział całe rodziny aktywnie spędzając czas.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Różanie realizuje świadczenia takie jak zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłki rodzinnego. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z tego rodzaju świadczeń.

Tabela 2. Świadczenia rodzinne i wychowawcze przyznane rodzinom w Gminie Różan w 2023 r.

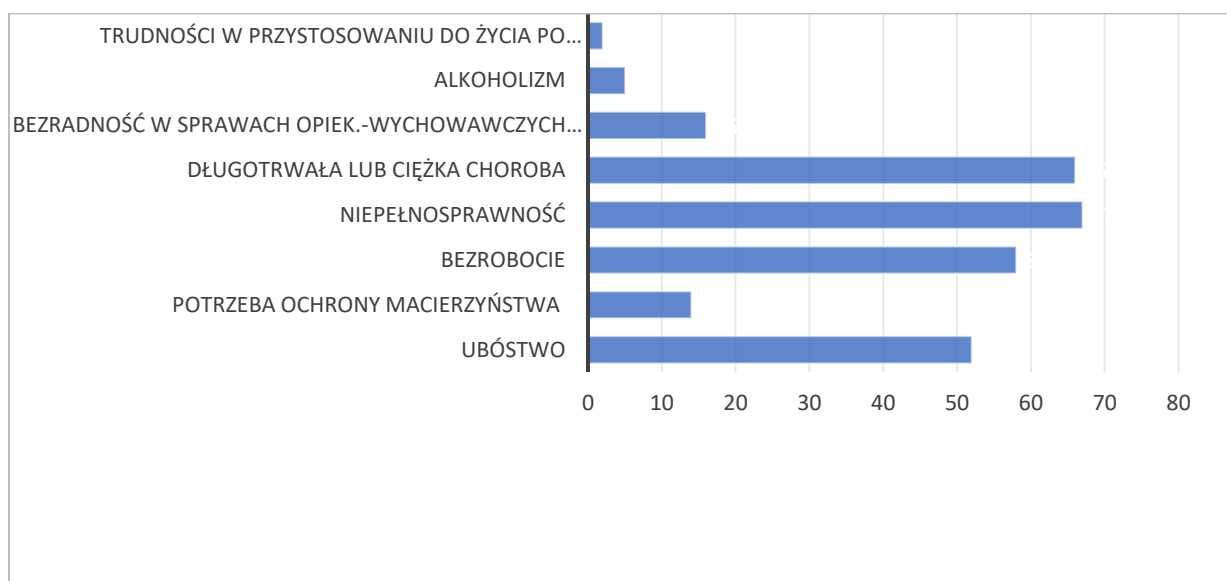
Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin pobierających świadczenie
Zasiłek rodzinny	100
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. samotnego wychowywania dziecka	5
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wielodzietności	26
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	20

Gmina Różan od wielu lat w swoich działaniach stara się wspierać dzieci i rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Różanie realizuje zadania z zakresu udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 3. Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Różan w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem	183	362
O liczbie osób:	114	114
1		
2	18	36
3	8	24
4	28	112
5	14	70
6	1	6
W tym o liczbie dzieci:	11	29
1		
2	20	79
3	20	94
4	1	6
5	0	0
6	0	0
7 i więcej	0	0
W tym rodziny emerytów i rencistów	61	71

Wykres 1. Powody przyznania pomocy społecznej w 2023 r. w Gminie Różan

Jak wynika z powyższego wykresu głównym powodem przyznawania pomocy społecznej w 2023 r. w Gminie Różan była niepełnosprawność. Częstym powodem korzystania mieszkańców Gminy z Pomocy Społecznej były długotrwała i ciężka choroba oraz bezrobocie i ubóstwo. Najrzadziej pomoc była przyznawana z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego i alkoholizmu. Sporadycznie występowały też potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Główną formą pomocy społecznej w Gminie Różan są świadczenia pieniężne, udzielane osobom o najniższych dochodach. Część z nich czyli zasiłki celowe i specjalne celowe realizowane są ze środków własnych Gminy, natomiast zasiłki stałe, okresowe i pomoc w ramach Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” realizowane są z dotacji z budżetu państwa.

Tabela 4. Świadczenia pieniężne w formie zasiłków przyznane w Gminie Różan w 2023 r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Kwota świadczeń
Zasiłek stały	34	194.648,90 zł
Zasiłek okresowy	16	25.228,56 zł
Zasiłek celowy na dożywianie	57	80.784,00 zł
Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe	58	31.995,18 zł

Ponadto w ramach Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” Ośrodek Pomocy Społecznej w Różanie finansował również posiłki dla dzieci w przedszkolu i szkole.

Tabela 5. Dożywianie w ramach Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” realizowane w Gminie Różan w 2023 r.

Osoby objęte pomocą	Liczba osób	Kwota świadczeń
Ogółem:	190	137.895,60 zł
Dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	21	10.697,60 zł
Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej	37	32.144,00 zł

Jednym ze sposobów wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest zatrudnienie przez Ośrodek Pomocy Społecznej Asystenta Rodziny. Do pracy z asystentem może zobowiązać rodzinę sąd, bądź też może przydzielić go Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej na wniosek pracownika socjalnego. Praca podejmowana przez Asystenta Rodziny to ogromne wyzwanie, gdyż polega głównie na świadczeniu osobistej pomocy i obecności asystenta w rodzinach potrzebujących. Asystent wspiera rodziny w kontakcie z różnymi instytucjami takimi jak szkoły, urzędy, przychodnie specjalistyczne i POZ. Uczy je podstawowych obowiązków i czynności życia codziennego. Motywuje, a także wspiera w dążeniu do poprawy sytuacji rodziny. Prowadzi działania nie tylko edukacyjne, ale musi również interweniować w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa rodzin i dzieci. Asystent Rodziny stale monitoruje sytuację rodzin objętych pomocą, współpracując przy tym ściśle z innymi jednostkami, organizacjami i osobami prowadzącymi działania na rzecz wspierania dzieci i rodzin. Główną przyczyną pracy asystenta z rodzinami jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, ale do przyczyn możemy zaliczyć również upośledzenie, uzależnienia, zaburzenia psychiczne, bezradność, przemoc w rodzinie, konflikty, bezrobocie, wczesne lub samotne rodzicielstwo, nierealizowanie obowiązku szkolnego przez dzieci.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadania asystenta rodziny to:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny Kierownikowi OPS w Różanie
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno- pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Główną rolą asystenta rodziny jest wspieranie rodziny wychowującej dzieci, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunków i relacji w rodzinie. Działania natomiast mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, tj. rodziców i ich dzieci. Nadrzędną zasadą jest pomaganie rodzinie a nie jej wyręczanie w działaniach. Najważniejszym celem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Tabela 6. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Różan w 2023 r.

Liczba rodzin korzystających z usług Asystenta Rodziny	11
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	0
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną (w miesiącach)	41 miesięcy
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył współpracę ze względu na osiągnięcie celów	1

Tabela 7. Liczba dzieci z terenu Gminy Różan objętych wsparciem PCPR za rok 2023

Liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0
Liczba dzieci z gminy adoptowanych	0
Liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0
Liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych	0
Liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych, w tym:	10
-spokrewnionych	3
-niespokrewnionych	7
Liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	0
Liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	0
Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0
Liczba pełnoletnich wychowanków w trakcie realizacji procesu usamodzielnienia	0

Dziecko, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu oddziaływań skierowanych do rodziców biologicznych może zostać umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzina zastępcza, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo - wychowawcze zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie. Zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, społeczne, religijne dziecka, a także zapewniają korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

W myśl obowiązujących przepisów pobyt dziecka w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub rodziny przysposabiającej. Niestety, bardzo często dzieci pozostają w pieczy zastępczej do czasu osiągnięcia pełnoletniości, zakończenia nauki lub do 25. roku życia, jeżeli kontynuują naukę.

Na terenie gminy Różan obecnie nie funkcjonują rodziny zastępcze, należy przy tym nadmienić, że Powiat makowski, jak również cała Polska boryka się z ogromnym problemem niedoboru rodzin zastępczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Różanie, zgodnie z art. 191 ust. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, że: „w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej – średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym”, w roku 2023 współfinansował pobyt 10 dzieci z terenu gminy w kwocie 78.975,94 zł.

Dane z Posterunku Policji w Różanie ukazują ilość interwencji domowych na terenie Gminy Różan, liczbę wszczętych postępowań w związku z znęcaniem się fizycznym lub psychicznym oraz liczbę założonych Niebieskich Kart.

Tabela 8. Praca Policji na rzecz wspierania dzieci i rodzin. w Gminie Różan w 2023 r.

Liczba interwencji domowych	124
Liczba założonych Niebieskich Kart	16
Liczba wszczętych postępowań z art. 207 § 1 KK, w tym:	2
Zakończone aktem oskarżenia	0
Umorzone	2

II. CELE I ZADANIA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RÓŻAN

1. Cel główny programu

Głównym celem Programu jest utworzenie systemu zintegrowanych działań, które mają na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Różan

2. Cele szczegółowe programu:

a) Cel szczegółowy 1.

Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci i rodzin

Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> - pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin w trudnej sytuacji finansowej; - monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin; - kontrolowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin dysfunkcyjnych; - pomoc w edukacji dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych; - praca socjalna; - poradnictwo dla rodzin dysfunkcyjnych; - objęcie Programem „Posiłek w szkole i w domu” wszystkich potrzebujących rodzin; - organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych; - prowadzenie placówki wsparcia dziennego; - wspieranie rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami; 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS w Różanie; - Asystent rodziny; - placówki oświaty; - służba zdrowia; - GOUK w Różanie; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin - liczba interwencji - ilość zajęć pozalekcyjnych -liczba wizyt w środowisku -liczba udzielonych porad -liczba rodzin i dzieci objęta pomocą w formie posiłku -liczba dzieci przebywających w świetlicy - liczba rodzin
Okres realizacji (2024-2026)		

b) Cel szczegółowy 2.

Profilaktyka oraz pomoc w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych w rodzinach.

Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin; - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny; - zachęcanie osób uzależnionych do podjęcia terapii lub leczenia; - współpraca z policją, placówkami oświaty, kuratorami w celu opracowania planu działań na rzecz wspierania rodzin; - organizowanie warsztatów, szkoleń w celu podniesienia kompetencji wychowawczych rodziców; - monitorowanie rodzin po zakończeniu pracy z asystentem rodziny; - wsparcie i współpraca z rodzinami, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej; - realizacja wsparcia w ramach programu „Za życiem” - tworzenie miejsc przyjaznych dla rodzin z dziećmi; 	<ul style="list-style-type: none"> - GKRPA w Różanie; - OPS w Różanie; -Świetlica opiekuńczo-wychowawcza - Zespół Interdyscyplinarny; - Grupy diagnostyczno - pomocowe; - GOUK w Różanie; - placówki oświaty; - Urząd Gminy w Różanie; - Policja; - Kuratorzy; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych porad - liczba zatrudnionych asystentów rodziny - liczba osób skierowanych na terapię - liczba warsztatów, szkoleń -liczba wizyt asystenta rodziny w ramach monitoringu - liczba rodzin - liczba rodzin objętych wsparciem - liczba miejsc

<ul style="list-style-type: none"> - kontrola respektowania zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku życia; - organizowanie warsztatów psychologicznych dla rodzin z zakresu rozwiązywania trudnych sytuacji i radzenia sobie z pojawiającymi się problemami; - współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> - Asystent Rodziny; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i wyniki kontroli - liczba przeprowadzonych warsztatów - liczba i koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej
Okres realizacji (2024-2026)		

c) Cel szczegółowy 3.

Wspieranie rodzin w działaniach mających na celu powrót dzieci z pieczy zastępczej.

Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie pracy z rodzinami biologicznymi, którym przywrócono władzę rodzicielską; - pomoc rodzinie w uzyskaniu płynności finansowej (motywacja do podjęcia i utrzymania pracy); - zapewnienie dostępu do specjalistów wspomagających rodzinę; 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS w Różanie; - Asystent Rodziny - Urząd Gminy w Różanie - PCPR w Makowie Maz. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wizyt asystenta rodziny - liczba osób, które podjęły pracę - liczba specjalistów, liczba wizyt
Okres realizacji (2024-2026)		

d) Cel szczegółowy 4.

Działania mające na celu podnoszenie kompetencji osób działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń dla osób podejmujących działania na rzecz wspierania rodzin i dzieci; - zapewnienie dostępu do materiałów szkoleniowych; - uczestnictwo w szkoleniach asystenta rodziny organizowanych przez inne instytucje; 	<ul style="list-style-type: none"> - OPS w Różanie; - Urząd Gminy w Różanie 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń dla rodzin - liczba materiałów szkoleniowych - liczba szkoleń w których uczestniczy asystent rodziny
Okres realizacji (2024-2026)		

II. ODBIORCY I REALIZATORZY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, instytucje i osoby pracujące na rzecz wspierania dzieci i rodzin oraz cała społeczność Gminy Różan.

Głównym realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Róźnie. To właśnie do zadań Ośrodka należy wykonywanie zadań mających na celu zaspokojenie potrzeb dzieci i rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez świadczenie usług, pomoc pieniężną i rzeczową. Realizatorami Programu są również:

- OPS w Róźnie;
- Asystent rodziny;
- placówki oświaty;
- służba zdrowia;
- GOUK w Róźnie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Grupy diagnostyczno - pomocowe;
- placówki oświaty;
- Urząd Gminy w Róźnie;
- Policja;
- Kuratorzy;
- inne instytucje i osoby działające na rzecz dzieci i rodzin;

III. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Zakładane rezultaty Programu to:

- stworzenie zintegrowanego wsparcia dla dzieci i rodzin;
- poprawa sytuacji dziecka i rodziny;
- zwiększenie świadomości rodziców na temat prawidłowego przebiegu procesu wychowania;
- ograniczenie ilości rodzin dysfunkcyjnych;
- zmniejszenie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

- ograniczenie uzależnień;
- ochrona dzieci przed umieszczeniem ich w pieczy zastępczej;
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowych relacji w rodzinie.

IV. MONITORING, FINANSOWANIE I EWALUACJA

Monitoring będzie polegał na zebraniu i analizowaniu przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Różanie danych o realizacji zadań od podmiotów realizujących Program. Następnie Ośrodek Pomocy Społecznej będzie sporządzał roczne sprawozdania i przedkładał je Radzie Miejskiej w Różanie do dnia 31 marca. Monitoring będzie miał na celu kontrolę podjętych i zrealizowanych działań oraz ich skuteczność. Wraz ze zmianami potrzeb dzieci, rodzin i lokalnej społeczności Program będzie na bieżąco ewaluował. Program będzie finansowany głównie z środków własnych Gminy, oraz środków zewnętrznych pozyskanych na realizację Programu.

V. UWAGI KOŃCOWE

Obowiązek opracowania i realizacji przez Gminę 3-letnich gminnych programów wspierania dzieci i rodzin wynika z art.176 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

Program ten ma bardzo duże znaczenie dla samorządu i społeczności. To w lokalnym środowisku bowiem najbardziej widoczne są problemy dzieci i rodzin. w najbliższym otoczeniu najlepiej można zaobserwować jakie są potrzeby i oczekiwania rodzin oraz co jeszcze należy zmienić, ale ulepszyć funkcjonowanie tej jakże ważnej dla społeczności grupy. Niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania systemu pomocy dziecku i rodzinie jest właściwe określenie i zorganizowanie działań. Bardzo ważne jest aby do współpracy na rzecz dzieci i rodzin włączyło się całe środowisko lokalne, bo tylko wtedy będzie można mówić o utworzeniu systemu zintegrowanych działań, które mają na celu wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Różan.